

Rio de Janeiro dalykiškai

Tvarka ir pažanga

Rio de Janeiro reiškia sausio upę. Tiesiog, kai atvyko portugalai pirmą kartą į Guanabarą įlanką 1502 metais, buvo sausis. Sausio 1 d. Neradau tos upės. Neieškojau.

Sunku suprasti kraštovaizdį, nes nuo to laiko pasikeitė. Pavyzdžiui '*morro do castelo*', pilies kalnas centre, aplipęs legendomis apie slaptus tunelius, lobiais ir vilomis, kuriame prasidėjo po-indėniško Rio istorija, 1921 metais tiesiog buvo išsprogdintas. Pasak tuometinio mero Carlos Santaia: kad būtų daugiau vietos Brazilijos nepriklausomybės paminėjimo parodai. Susprogdino kalną ir pastatė tai, kas dabar yra centras. Matyt nulėmė vėliava - tvarka ir pažanga, ten taip parašyta.

Tvarka ir pažanga lėmė, kad Rio vietoje, kurią galima būtų pavadinti širdimi, pastatytas statinys panašus į atominės elektrinės aušinimo katilinę - švento Sebastijono bažnyčia.

Centre savaitgalį labai pavojinga. Tuščios, visiškai absoliučiai tuščios gatvės tarp finansinių daugiaaukščių su tykančiais pasislėpusiais tikrais ir įsivaizduojamais pavojais.

Lapa

O Lapoj pilna žmonių. Irgi pavojinga, visur čia pavojinga, bet bent jau kolektyviškiau pavojinga. Lapa knibžda tiesiog, gatvėj pilna judėjimo. Į Lapą savaitgalį suplūsta viskas, kas gali. Čia vienam išgrafitintam užkampy geriausia Brazilijos kaipirinja, kurią per langą parduoda storulė už nedaug realių (Brazilijos moneta). Tada pasiimi tą kaipirinją ir gurkšnojant gatvėj stebi, kas vyksta.

O vyksta taip. Atvyksta policijos mašina. Pravažiuoja dviračiu kokstai paauglys pro šalį. Policininkai paauglį susitabdo, įsisodina ir išsiveža. Dviratis lieka vidury gatvės. Man paaiškina - policijai dabar kvotos 'uždėtos', jei nepagavo tikrų žulikų, reikia pristatyti bet kokius.

Arba - minia stebi samba būgnistų pasirodymą. Tada kažkas prilekia, kam nors nurauna grandinėlą nuo kaklo ir pabėga. Viskas vyksta toliau lyg niekur nieko.

Atgamindama vaizdus iš filmo *Madam Satã* (2002) bandau įsivaizduoti, kaip čia viskas atrodė anksčiau. Praeito amžiaus dvidešimtais metais čia gyveno João Francisco dos Santos (1900-1976) – to meto kontraversalioji transvestitų karalienė, tapusi Rio karnavalo neužmirstama žvaigžde ir šito filmo personažu. Ano laiko neapykanta homoseksualiems Rio buvo tik šiek tiek švelnesnė, negu šiuometinėj Lietuvoj. Dabar čia niekam nebesvarbu, kas su kuo ir kaip. Gatvės pilnos gerų emocijų.

Bondžinjo

Virš Lapos - baltas arkinis akvedukas. Anksčiau juo tekėdavo vanduo iš kalnų į miestą. Vėliau juo važiuodavo bondžinjo. Bondžinjo, tai legendinis traukinukas - tramvajus be langų ir durų. Gali išokti ir vėl iššokti, kur reikia. Bondžinjo nebėra ir visi liūdi dėl to. Jį galima pamatyti nebent muziejuje, plakatuose, reikalujančiuose jį sugrąžinti, arba nuostabioje kinematografinėje graikiškos legendos interpretacijoje 'Juodasis Orfėjus', *Orfeu Negro* (1959). O buvo taip. Važiavo kažkokstai prancūzas ir persisvėręs per langą tiek fotografavo, kad iškrito ir visai nukrito per visą arkinį akveduką žemyn. Tada bondžinjo buvo paskelbtas per pavojingą. Čia galima būtų dar ginčytis ir sakyti, kad tiesiog nereikia prancūzų su kameromis ten leisti. Bet įvyko dar vienas dalykas. Santa Terezoj, Rio tokiam alia Užupyje kalnuotame bondžinjo leidosi nuo kalno, o vairuotojas pastebėjo, kad stabdžiai nebeveikia, liepė visiems iššokti, kas gali, o pats žuvo. Tada, kaip ir kitais sykais, visiems pasidarė aišku, kad Rio savivaldybė siaubingai korumpuota ir pinigai, skirti bondžinjo, dingo kažkurioj iš kišenių. Tai buvo prieš kelis metus. Už kelių metų atseit bus modernus bondžinjo su langais ir durim, ir nuobodžiai nebesiskirs niekuo nuo visų kitų keltų ir tramvajų pasaulyje. Ir vėl jaučiuosi, kad gimiau per vėlai.

Gloria

Man labai patinka Glorijos rajonėlio bažnyčia. Viduj nebuvo, nes visad uždaryta, viskas aplinkui apleista ir šiek tiek nejauku. Bet labai pasitelkus vaizduotę čia galima matyti, kaip viskas buvo anksčiau be didžiųjų pastatų, dabar užgožiančių vienas kitą. Prisižiūrėjus matyt giminės Nicolas Antoine Taunay paveikslų su Rio vaizdais senovėj, įsivaizduoju, kaip šitoj anuometiniam kraštovaizdyje bene svarbiausioj bažnyčioj rinkdavosi sekmadieniais ponai ir ponios, ir šventoriuje stoviniuodami galėdavo apžvelgti įlanką pilną burinių laivelių ir ramų žalią miestą.

Dabar nuo čia prieiti iki jūros yra užsiėmimas šiek tiek kaip pasakoj - reikia nurungti begalybę greitkelių. Tvarka ir progresas savo laiku liepė nukirsti pajūrį nuo žmonių. Dabar pastatyti tiltukai per kelis tuos greitkelius. Pajūrys – matosi visa įlanka, cukrinis kalnas, mėnulis besileidžiant saulei, palmės, laivukai, viskas kaip ir turėtų būti. Tik sutemus nebegalima čia būti, nes tyko pavojai. Greitai, greitai per greitkelius į šurmulį valgyti pas kinus. Jie bene geriau verda brazilšką pupų troškinį *feijão* už braziliečius ir simpatiskai sako ne 'obrigado' (liet. *ačiū*), kaip priklausytų, bet 'obLigado'.

Japonai

Gaila, kad čia Rio nėra japonų. Išvis, panašu, kad išskyrus kelis kinus čia jokių kitataučių beveik nėra, arba jie nematomai asimiliavęsi. Rio tuo atžvilgiu atrodo provincionalus kaip kokia Ukmergė. Japonų daugiausia San Paule, o ten nebuvo. Bet būčiau norėjus pamatyti vaikščiojančius gyvus žmones, savyje nešiojančius dvi nesuderinamiausias kultūras pasaulyje. Japonai į Braziliją atvyko po karo, kai niekur

kitur pasaulyje jiems nebuvo leista imigruoti. Nors reklamos apie darbą Brazilijoje žadėdavo tropinį rojų su lengvai uždirbamais pinigais, bet japonai atvykę dirbo kavos plantacijose itin skurdžiomis sąlygomis. Bandau įsivaizduoti, kaip pirmiesiems japonams turėjo būti sunku ekstravertiškoje aplinkoje, kur pagarbos atstumo supratimas yra tiesiogiai priešpastatytas prieš japonų rezervuotumą.

Pajūriai ir bossa nova

Copacabana - plastmasės ir kičinio glamūro koncentracijos paplūdimys. Originalioji Copacabana yra ištis Bolivijoje prie Titikakos ežero. Legenda teigia, kad 1576 metais *inka* indėnai žvejai, patekę į audrą meldėsi pagalbos ir jiems apsireiškė Marija. Išsigelbėję indėnai iš dėkingumo išdrožė Marijos skulptūrą. Kai panaši istorija nutiko vienam brazilui žvejui, jis atvežė taip vadinamos Juodosios Madonos kopiją į Rio de Žaneirą ir tokiu būdu ir paplūdimio pavadinimą. Bet mano galva, su legendomis, matyt yra kaip ir su statistika – netikėk ta, kurios nesukūrei pats. Krikščionybė Pietų Amerikoje, žadėdama rojų po mirties dirbantiems, itin pasitarnavo ugdant neišsenkamą kantrybę begaliniam išnaudojimui.

Ipanemos paplūdimyje amžinas meno kūrinys, pergyvenantis mados bangas, tai dangus. Nors mano žvigsnis neretai ciniškas, tačiau pripažįstu, kad beveik nėra nieko nuostabesnio, kaip sėdėti nugara į visus šešto dešimtmečio statinius (reikia įsivaizduoti Vilniaus Lazdynų rajoną prie jūros) ir žiūrėti į bangas ir dangų. Į vaizdą patenka raumeningi surfintojai ir bronzinės spalvos merginos su minimalistiniais bikiniais, siurbdamos kokoso vandenį iš žalių kokoso riešutų kamuolių. Vaizdui netrukdo.

Brazilijos diktatūros metu čia rinkdavosi muzikantai - [Johnny Alf](#), Antonio Carlos Jobim, João Gilberto. Iš čia ir atsirado naujosios bangos, *bossa nova* stilius ir daina "Mergina iš Ipanemos". Ta mergina egzistuoja realybėje. [Helô Pinheiro](#) jau metuose, bet stengiasi visur vaikščioti kaip ant podiumo ir pasirodo visuose įmanomuose viešuose renginiuose. Diktatūrinė valdžia buvo įvedusi kvotą, pagal kurią per radiją daugiau nei 80 procentų turėjo būti transliuojama braziliška muzika. Taip išėjo, kad būtent diktatūros metais suklestėjo kaip niekad Brazilijos muzika su visu paradu nepamirštamų muzikantų - Tom Jobim, Joao Gilberto, Maria Bethania, Elis Regina, Caetano Veloso, Baden Powell ir daugybe kitų. Tokia netiesioginė diktatūros nauda.

Suskaldytas miestas

Iš Ipanemos pajūrio matosi kalnas, o ten - Vidigal favela (*liet. lūšnynas*). Rio mieste su gražiausiais vaizdais vistiek gyvena neturtingieji. O jūros vanduo - vienodas visiems. Pasirodo, balti akmenėliai, tai sukalkėjęsios jūros vandens išplautos fekalijos. Tvarka ir progresas savo laiku buvo sugalvoję tokią iki šiol veikiančią kanalizacijos sistemą, kad visos išmatos būtų tiesiog išmetamos į jūrą. Ilgamečiai kariokos (taip vadinami Rio gyventojai) miesto pajūriuose nesimaudo, nes tai žino.

Kariokos vadina Rio nuostabiuoju miestu, *cidade maravilhosa*. Bet taip pat ją vadina ir

suskaldytu miestu, *cidade dividida*. Turtingieji Rio pietūs ir neturtinga šiaurė čia lyg vienas nuo kito atskirti. Bet favelos išsiskirstę po visą miestą - kur tik kalnelis, ten favela.

Diktatūros nauda faveloms buvo štai tokia. Kai *Ilha Grande* legendiniame kalėjime diktatūros metu ėmė sėdėti ne tik vištų vagys, bet ir intelektualai, tarp dviejų grupių, kurios esant laisvei nesugertų net alaus, ėmė vykti stiprūs idėjų mainai. Pribrendo iki to, kad kalėjimuose išsivystė chaotinis judėjimas pavadinimu *comando vermelho*, reiškiantis 'raudonoji komanda', arba 'raudonasis įsakas', - kalėjimų mafija išmoko raudonosios retorikos apie teisybę ir lygybę. Bet panašu, kad iki galo jos neprato, arba tai buvo jų strategija būti idėjiškai visiškai nenuosekliais ir tokiu būdu neapčiuopiamais ir nenugalimais. Ji suveikė, kad sukeltų streikus kalėjimuose ir smurtišką sumaištį už jo ribų. Pagal ją, kiekvienam iš kaliūzės išėjusiam priklauso nužudyti po policininką. Raudonoji komanda vis dar valdo daugumą Rio lūšnynų ir dažnai jie pasiteisina favelos gyventojų akyse. Brazilijos valdžia favelų atžvilgiu laikosi panašios politikos kaip ir Izraelis Palestinos tikėdamas sienų galia. Brazilijos valdžia nusiunčia policijos dalinius į favelas, bet neinvestuoja į tai, kad gyvenimas faveloje taptų žmogiškesnis. Nesikeičiančios narkotikų kainos akivaizdžiai parodo, kad favelų okupacija nieko nekeičia iš esmės, išskyrus tai, kad tik su narkotikų mafija bendradarbiaujančius policininkai tampa turtingesni. Čia ir gali pasireikšti *comando vermelho* - jei kam reikia vaistų, jie nupirks, jei kas nebegali užmokėti nuomos, jie užmokės.

Funk carioca

Comando vermelho finansuoja ir *funk carioca*, dar žinoma pavadinimu *baile funk* muzikos produkciją, kuri gali skambėti neblogai, jei nieko nesupranti portugališkai. Dainų žodžių spektras ribotas - papai papai, nusimauk kelnes, ir pan. Šitas kultūros reiškinys yra vidutinės klasės braziliečių siaubas, bet dažnai nutinka, kad pasiturinčių tėvų vaikai, ieškodami ideologinės alternatyvos metasi būtent į čia, vykdami į pagrindinius šokius favelose. Vadinti tuos renginius šokiais yra matyt kiek lazdos perlenkimas, bet neverta gilintis į tai, kiek ir koku būdu ten įvyksta viešų kopuliacijų. *Funk carioca* už Brazilijos ribų ypač išgarsėjo, kai tamilių kilmės anglė muzikantė M.I.A. įrašė *Bucky Done Gun* singlą kartu su favelų kariokomis 2005 metais.

Bosa novos Rio galima paklausti nebent turistinėje Santa Terezoje, kur kavinėse grojama tai, ką norėtų išgirsti turistai. Dabar didžioji Rio gyventojų dalis su pasididžiavimu klausosi savo miesto muzikos stiliaus *Funk Carioca*.

Samba

Rio nemirštanti muzika, tai samba. Teko laimė (ar po kurio laiko nelaimė), gyventi name, kurio kieme didžiulio mango medžio paunksmėje savaitgaliais iki paryčių vykdavo samba tūšai. Kolektyvinis muzikos muzikavimas ir patyrimas - visi žino žodžius, panašiai linguoja, vidury sėdi saujelė apsuptų muzikantų su *cavaquinho*

(maža gitarėlė), gitarom, plastmasiniu trombonu, būgneliais. Jaučiasi, kad čia vistiek dar yra daug Afrikos. Nes samba nėra ta muzika, kurią kažkas atlieka, o kiti ploja, kaip įprasta vakaruose. Nes samba yra matyt tiesiog gamtos stichija, kuri apima visus aplink, individai išsitrina ir lieka tik judesio ir garso bangos, bei guminėm šlepetėm apautų kojų trepsėjimas.

Samba vakarėlyje dažnai pokalbiai būna trumpi. Labas, iš kur tu? Ar turi draugą? Jei sakai, kad taip, tai trečia frazė po to būna, 'iki pasimatymo'. Viskas paprasta. Kartais pasitaiko ilgesnių ir stebinančių pašnekesių - sambuojantis juodukas man žeria senosios Žalgirio rinktinės vardus, Kurtinaitis, Sabonis. Nieko sau, ypač dar kai Brazilija yra ne krepšinio, o futbolo kraštas.

Futbolas

Kiekvienoj užkandinėj, alinėj, ar restorane, visada kažkas žaidžia futbolą ekrane ir visuomet kažkam tai įdomu. Šiais laikais paskaityt vieno Brazilijos intelektualo, kurio vardą pamiršau, pasvarstymus prieš šimtą metų apie futbolą atrodo visiškai egzotiškai. Jis iškėlė klausimą, ar futbolas išvis neturėtų būti uždraudžiamas, kaip sporto šaka, pernelyg kultivuojanči agresiją ir primityvų elgesį. Ar Brazilijoje būtų mažiau smurto, jei kažkas būtų jo tuomet paklausęs?

Panašu, kad Brazilijoje futbolas labiau kaltas už smurtą ir neteisę netiesiogiai. Ateinančiais metais planuojamas futbolo pasaulio čempionatas daugumos išprususių brazilų akimis - didžiausia tautos vagystė istorijoje. Beatodairiškai statomi stadionai praktiškai reiškia, kad tūkstančiai žmonių yra išvaromi iš savo namų. Tai reiškia, kad tos nežmoniškos sumos pinigų nebus paskirtos nei viešo mokslo, nei medicinos, nei transporto lygio kėlimui ir prienamumui gerinti. Tai reiškia, kad po žaidynių daugybėje vietų, kur dabar gyvena žmonės, styros stadionai, su kuriais nebus aišku, ką daryti. Tai irgi reiškia, kad po žaidynių visuomenės greičiausiai laukia nuosmukis nuo trumpo ir gal būt tik iliuzinio ekonominio pakilimo.

Greitai ir efektyviai

Brazilija, kaip viena iš Lotynų Amerikos šalių, iki šiol vadovaujasi tuo pačiu visam kontinentui galiojančiu algoritmu nuo jo "atradimo" laikų: išnaudoti greitai ir efektyviai. Tai paaiškina, kodėl tokioje ištekliais turtingoje šalyje gali būti tiek skurdo. Urugvajietis publicistas Eduardo Galeano savo knygoje "Atviros Lotynų Amerikos venos" (1971) šitą dinamiką taikliai apibūdina: būtent tos šalys Lotynų ir centrinėje Amerikoje, kuriose buvo daug išteklių, dabar yra neadekvačiai nuskurdę. Iš Bolivijos buvo siurbiamas sidabras ir auksas, o iš Brazilijos - auksas, plantacijomis cukrus ir kaučiukas. Nors Brazilija gali pasirodyti visai turtinga šalis, dauguma gyvena visiškame skurde. Yra žmonių, kurie gyvendami Rio favelose niekad nėra nuvykę prie jūros. Matyt, žmonijai nepasisekė, kad Amazonija didžiąja dalimi yra Brazilijoje.

Vergovė

Sprendimų priėmėjai, kaip taisyklė vis dar stipriai rasistinėje Brazilijoje nėra vergų iš Afrikos palikuonys. Obuolys nuo obels toli nekrenta, taip ir buvusių fazendierių palikuonys linkę išnaudoti, kaip jų protėviai, akiplėšiškai nepaisydami visuomenės poreikių. Tuo tarpu juodoji Brazilija kaip buvo, taip ir liko basa. Fazendieriai liko su mažesnių, ar didesnių Europos šalių dydžio plantacijomis, o juodieji - su laisve jiems dirbti. Nors 1888 metais Brazilija, kaip paskutinė vakarietiška šalis panaikino vergovę, nebuvo jokios agrarinės reformos, kas tik įtvirtino jau esančią nelygybę. Manoma, kad iki šiol Brazilijoje yra dar apie 40.000 vergų, ar identiškoms vergijai sąlygom gyvenančių darbininkų. Taip prisipažino Brazilijos valdžia Jungtinėms Tautoms 2004 metais. 2007 metais valstybė išlaisvino tūkstančius vergų iš vienos cukraus plantacijos.

Ideali sistema

Žmonės į gatves dėl didžiosios futbolu prisidengusios vagystės neis į gatves. Sistema geniali, besiremianti senąja romėnų išmintimi, kad neišprususiems žmonėms reikia duonos ir žaidimų, ir bus ramu. Ką gi, pasaulio futbolo čempionatas 2014 metais - puikus žaidimas Brazilijos neturtingųjų ir neišsilavinusių masėms bovyti. Be to, faktas, kad nuo 1960 metų šalies sostinė nebėra socialinės nelygybės kankinamame Rio, o už daugybę pasiskolintų pinigų pastatytoje sostinėje Brazilijoje, kurioje gyvena dauguma valstybės tarnautojai, apsaugo valdžią nuo bereikalingų demonstracijų prieš parlamentą.

Brazilijos švietimo sistema taip pat geniali. Viešas universitetinis išsilavinimas yra palyginti aukšto lygio ir nemokamas. Kaip puiku, galima pagalvoti. Tačiau į valstybinius universitetus gali patekti tik studentai, lankę privačias vidurines mokyklas. Brazilijos viešųjų mokyklų lygis yra žymiai per žemas, kad realiai įgalintų mokinius įstoti į viešus universitetus. Tokiu būdu, mažiau turtingieji, norintys pasiekti aukštojo mokslo, ima paskolas ir studijuoja privačiuose brangiuose universitetuose. O tai gali padaryti labai nedaugelis.

Čiabuviai indėnai

Po kelionių ir gyvenimo Azijoje, Brazilijos istorija atrodo liūdnai nuobodi - vieni kolonializmo, vergovės, kraujo ir išnaudojimo pėdsakai. Iš čiabuvių indėnų Tupi, Puri, Botokudo ir Maxakali, kuriuos atrado pirmą sykį atvykę portugalai, Rio nematyti nė vieno. Jų tiesiog nėra. Kas išlikę, tai indėniški vietų pavadinimai, kaip pvz. *guanabara*, kas reiškia 'lanka, panaši į jūrą', kas yra Rio supančios įlankos pavadinimas. Yra gan tikėtinas anekdotas, kaip atvyko krikščionys misijonieriai ir norėdami pagelbėti, arba tiesiog atvykę iš puritoniškos Europos neatlaikę išeksponuoto plikumo, aprenė juos rūbais. Kai nulijo tropinis lietus, indėnų rūbai sušlapo, o indėnai susirgo ir mirė. Išties daugybė indėnų mirė nuo banalių europiečių atvežtų ligų. Be to tie, kurie išgyveno, buvo labai nepaklusnūs ir nedarbingi vergai. Todėl efektyvumo dėlei buvo palanku,

kad indėnai mirtų, o vergais galima būtų importuoti stiprius afrikiečius.

Juodoji Brazilija

Juodoji Afrikos kultūra Brazilijoje gyva. Afrikietiški Yoruba dievai 'orišos' kaip Šango, Yamandže, Ogum, Babalu, susiplakė su krikščioniškais šventais, tapo pvz. šventu Jurgiu, ar juoda Marija ir gyvena spalvotuose karoliukuose ant žmonių kaklų ir rankų. Dieviška apsauga. Afrikietiškos religijos kaip *candomble* ir *umbanda* Brazilijoje rikiuojasi lygiavertiškai šalia visų kitų įmanomų krikščioniškų kongregacijų. Panašu, kad braziliečiai religijų atžvilgiu labai liberalūs, dažnai išpažįsta kelis tikėjimus vienu metu.

Afrika Brazilijoje gyva ir per kapoeirą (*capoeira*). Laimei, ar nelaimei teko gyventi dvaro buvusioje koplyčioje vėliau paverstoje į kapoeirą treniravimosi salę, viename iš persirengimo kabinų, paverstų gyvenamaisiais kambariais. Kadangi treniruotės vykdavo taip pat ir anksti rytais šeštadieniais, kapoeiros nebemėgstu taip, kaip anksčiau. Iš kapoeiros dvikovas akomponuojačių instrumentų miegant šeštadienio ryte labiausiai girdisi vienastygis lankas berimbau. Bet sutinku, kad yra daug žavesio kovos mene, prisidengusiamė šokiais. Fazendieriai nė neįtarė, kad vergai šokdami ir muzikuodami išties treniruojasi išsilaisvinimo kovai, kuri, kaip minėjau, galiausiai išlaisvino vergus gyvenimui visiškame skurde. Skurdas paskatino, kad į Rio daugybė juodaodžių braziliečių suplūdo iš ypač neturtingų šiaurės rytų valstijų, kai buvo statomas gigantiškasis 13 km Niteroi tiltas per Guanabara įlanką septintame dešimtmetyje. Pasakojama, kad daugybė darbininkų žuvo dirbdami visiškai nesaugiomis sąlygomis.

Nedalykiškai

Galima būtų parašyti dar ir apie pasaulyje didžiausią miestą supantį gamtos rezervatą Tižuką, ar Jėzaus statulą vadinamą Corcovado, bet tai perskaitysite beveik kiekviename kitame rašinyje apie Rio. Pabaigai - nedalykiškai. Po ilgų šlaistymusi atradau, kad pats mieliausias pasivaikčiojimų rajonėlis man, tai Urka pusiasalis. Tas pats, kur yra ir žymusis cukrinis kalnas. Svarstau, kad vardas 'Urka' puikiai tiktų šuniui, kas man prideda simpatijos tašką šitam kvartalui. Iš Urkos žvelgiant į vandenyną ir matant Guanabara įlankos dar nesucivilizuotus kalnelius, galima visiškai pamiršti esant milijoniniame didmiestyje. Kitoje pakrantėje meškerioja paslaptingi didžiuliai balti paukščiai ir senukės su senukais meškerėmis. Bariukas su tarsi išsprogusiais į pakrantę alaus gėrikais valtelių, vandens ir dangaus fone. Gelsva rudėninė šviesa pro medžius nežinomais vardais. Senas juodukas iš Bahijos provincijos, parduodantis kokosinį kuskus desertą su kondensuotu pienu. Kitoje įlankos pusėje jau temsta, saugiam nuotolyje matosi Babilonija su Lazdynais pajūryje su isižiebiančiomis dangaus ir žemės šviesomis - Rio milijoninio miesto bestija pulsuojanti autobusais ir realiais. Tvarka ir pažanga čia galinga, bet ne visagalė, kol neišsprogdins visų šito kraštovaizdžio kalnų. O jų dar liko daug.

Evelina Taunytė

kovo 21 d. 2013 m. Brazilija, Lencois